

Kirkeruten

Ruten går forbi de forskellige typer af kirker i Egedal og Frederikssund, både kirker, som er bygget tilbage i middelalderen og i nyere tid.

Ruten er 47.5 km

Kirker i Egedal Kommune

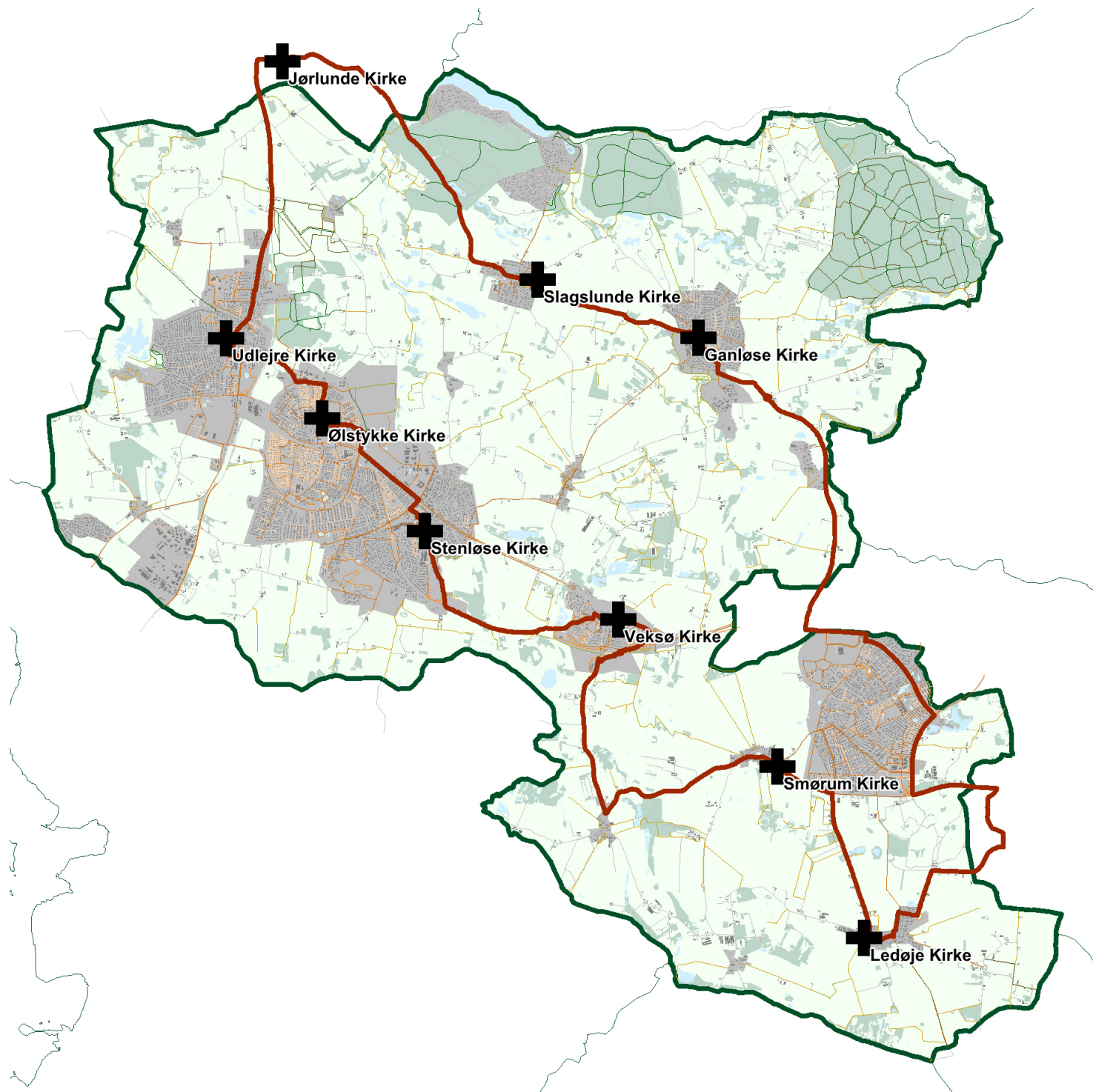
I Egedal Kommune er kirkerne i Ganløse, Slagslunde, Smørum, Stenløse, Veksø og Ølstykke gamle landsbykirker. Disse kirker er kendetegnet ved, at de er bygget i 1100-tallet i den romanske byggestil. Byggestilen er inspireret af antikkens romerske byggekunst. De fælles træk for disse kirker er, at de har rundbuede vinduer i tykke mure.

De tidlige kirker havde træ- eller bjælke-loft eller tøndehvælv, men senere i perioden indføres krydshvælvet med runde buer. Kirkerne er bygget øst-vest, og tårnet er senere tilføjet i vest.

I kirkerne har der også været en mande og en kvinde indgang i henholdsvis syd og nordsiden af kirken. Den nordlige indgang er typisk efterfølgende blevet sløjfet.

I Egedal Kommune har vi to kirker, som ikke er almindelige landsbykirker fra 1100-tallet. Det er kirkerne i Ledøje og Udlejre.

Læs mere om kirkerne på næste side

Ledøje Kirke er den eneste danske kirke opført i to etager, der hver udgør en selvstændig kirke. Den blev bygget omkring 1225 af tyskeren grev Conrad af Regenstein.

Kirken er for nordiske forhold en unik dobbeltkirke. De nærmeste dobbeltkirker findes i Mainz og Nürnberg i Tyskland. Gudstjenesten foregik i overkirken, der var afsat til greven.

Landsbyens almindelige indbyggere kunne lytte med i underkirken. Sent i middelalderen blev kirken bygget om til en almindelig landsbykirke uden overkirke, og tårnet blev tilføjet. I årene 1887-92 genskabte H.B. Storck den oprindelige dobbeltkirke.

Selv om tårnet er en senere tilføjelse, blev det forhøjet med flere meter for at gøre bygningen til en harmonisk helhed.

Udlejre Kirke er en moderne kirke. Den er opført 1991 midt i den nuværende Ølstykke Stationsby. Den er tegnet af arkitekt Niels Munk. Anlægget består af tre hovedelementer, kirke, sal og tårn, alle med kvadratiske grundplaner, men med forskelligt areal og højde.

Kirkekomplekset har flere funktioner og bruges til sognemøder, foredrag, sangaftener.

Selve kirkerummet er en kube med afskårne hjørner, så der skabes ovenlys. Den kunstneriske udsmykning af rummet består af to dele, en glastrude (fra 1992) over indgangsdøren og en altertavle i sort granit (1993-96). Begge dele er udført af Jørn Larsen.

Slagslunde Kirke Den ældste del af kirken er fra 1100-tallet. Kirkeskibets smukke krydshvælv er fra den sene middelalder. Våbenhuset og det lave tårn er fra 1500-tallet, døbefonten er fra middelalderen, mens prædikestolen med udskæringer er fra 1613.

Altertavlen af støbejern forestiller Skabelsen og blev indviet i 1981. Værket er udført af billedhuggeren Erik Heide og er et hovedværk i moderne dansk kirkekunst.

Ganløse Kirke er opført sidst i 1100-tallet. Et gotisk tårn (fra 1400-tallet), et trappehus (fra 1583) og det store sideskib (fra 1632-34) dækker det gamle romanske murværk.

I øvrigt præges kirkens ydre af 1800-tallets restaureringer.

Flere steder ses Københavns Universitets våbenkjold, som kirken var underlagt kort tid efter reformationen 1536 til 1934.

Døbefonten af granit stammer fra kirkens oprindelige byggeperiode.

Smørum kirke tidsfæstes til år 1170 og er et flot eksempel på en landsbykirke. Kirken er godt bevaret, selv mands- og kvindeindgangen er bevaret. Det er også muligt at se en række seværdige kalkmalerier fra middelalderen. Det er en romansk (rundbue) kirke. Tårnet er bygget i 1396.

I 1663 oprettes godset Edelgave. Godsejeren fik et stolestade i kirken, som nedlægges igen i 1800-tallet, hvor kirken fik sit nuværende udseende.

I 1860 blev der fundet en sølvskat i kirken i forbindelse med et reparationsarbejde. Skatten indeholdt 11 sølvskeer og 46 udenlandske sølvdalere. Mønterne er fra 1500-tallet.

Veksø Kirke er fra ca. 1150. I 1866 blev kirken forlænget ved en gennemgribende restaurering.

Kirken har et strengt, enkelt kirkerum uden prangende udsmykning. Døbefonten af granit er i romansk stil, sandsynligvis fra 1150. På væggen hænger "Veksøstagen" af jern fra middelalderen (originalen på Nationalmuseet). I 1993 erhvervede kirken et krucifiks af billedhuggeren Erik Heide. Kirken blev istandsat 2008.

Stenløse Kirke kan dateres til ca. 1150. I slutningen af 1200-tallet blev tårnet føjet til, og i slutningen af 1400-tallet blev kirken for-

længet. Sideskibet blev bygget 1798-1800. Kirken er rigt udstyret med træskærerarbejder, senest altertavlen af Lorentz Jørgensen fra 1663. Stenløse Kirke blev gennemrestaureret i 1996. Over døren fra våbenhuset ses et maleri af Henry Heerup. Stenløse Kirkegård består af flere afdelinger. Den nyeste del er anlagt som en parkkirkegård i 1982 efter tegning af landskabsarkitekt Charlotte Skibsted.

Ølstykke Kirke er en romansk kirke (1150-1200). Døbefont af granit (ca. 1200), barok altertavle (1654) og renæssance prædikestol (1595). På parkeringspladsen foran kirken lå den oprindelige præstegård, den nuværende er bygget 1894.

Et sognecenter med mødelokale og konfirmandundervisning er opført i 1975. Det nye afsnit af kirkegården i nyskabende udformning af landskabsarkitekt Birgitte Fink blev etableret i 2004.

Jørlunde Kirke blev opført i begyndelsen af 1100-tallet, formodentlig af Hvide-slægten, der i 1100-tallet ejede byen. Af den oprindelige romanske frådstenskirke er bevaret skib og kor, som har haft rundt apsis.

I midten af 1300-tallet blev det nuværende tårn og våbenhus opført, kun den nederste del af det nuværende tårn stammer fra denne tid. Omkring 1500 blev det oprindelige apsis nedrevet og den retkantede korudvidelsen mod øst blev opført i munkesten. Kirken blev restaureret i 1865 og blev ved den lejlighed cementpudset.

Kirken er udsmykket med kalkmalerier fra midten af 1100-tallet af en malergruppe kaldet "Jørlundeværkstedet". Kalkmalerierne er inspireret af byzantinsk ikonografi og er på dansk plan enestående.